

АЛҒЫ СӨЗ

«Туризмология негіздері» пәні «Туризм» бакалавриат мамандығының оқу бағдарламасының міндетті компонентіне жатады. Пәнді әдебиет көзімен қамтамасыз етуде туындаған мәселелерге байланысты бірінші орында туризмологияны зерттеуге арналған бірнеше оқу құралы шығарылды. Атап айтқанда, бірнеше рет қайта басып шығарылған география ғылымдарының профессоры С.С. Ердаuletовтың «Туризм географиясы» мен 2016 жылы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінен А.М. Баяндинова мен О.В. Подсухина «Туризмология негіздері» атты оқу құралы және 2014 жылы С.М. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінен Г.К. Касенова мен М.Т. Досова «Туризмология негіздері» бойынша тәжірибелік жұмыстарға арналған әдістемелік нұсқаулық жарық көрді. Сонымен қатар, пәнді оқу үшін ТМД елдерінде шығарылған оқулықтар мен әдебиеттерді пайдалануға болады. Екіншіден, барлық қол жетімді оқу әдебиеттері елеулі кемшілікке ие болып – негізінен теориялық материалды қамтиды, ал білім мен дағдыларды алуға арналған блок тексеру сұрақтары арқылы ұсынылады. Сол уақытта пән бойынша білімді бекіту талап етіледі, өйткені олардың негізінде «Туризм» мамандығының келесі курстарына оқу жоспары құрылады, ал қалған білімнің көздері төртінші курста студенттердің оқу жетістіктерін бағалау тестілеу түрінде тексеріледі.

«Туризмология негіздері» пәнін оқып үйренуге бөлінген үш кредит уақыттың шектеулілігін ескере отырып, бірінші курс студенттеріне үлкен көлемдегі мамандандырылған теориялық және тәжірибелік білімді түсіну өте қиын. Сондықтан біз оқу құралын тәжірибелік тапсырмаларды тәжірибелік тапсырмалардың көмегімен белгілі бір блоктарда қарастырдық және кәсіби пәндерді одан әрі дамыту үшін маңызды болып табылатын күшті құрылымды қалыптастыруға бағыттадық. Оқу құралы, ең алдымен, бірінші курс студенттеріне арналған, сондықтан ол «кешегі оқушыларға» бейімделеді, қатаң логика мен ұсыныстың дәйектілігі, тапсырмалардың ерекшелігі, қысқалығы, тұжырымдардың анық стилі және кейбір жағдайларда жоғары курс студенттері оқитын бірқатар маңызды пәндерге кіріспе болып табылады.

Оқу құралы негізгі үш бөлімге бөлінеді: туризм географиясының теориялық негіздері; туристік пайдалану және туристік аумақты рекреациялық аудандастыру негіздері; туризм экономика саласының негізі ретінде. Оқытушылар мен студенттерге ыңғайлы болу үшін әрбір бөлім бес бөлімшеге бөлініп оқу аптасының санына сәйкес етіп (15-бөлімше) жасақталды.

Бірінші бөлім, туризм географиясының теориялық негіздерін бекітуге бағытталған тақырыптарды қамтиды. Оның ішінде: 1) қоғамдық географияның (әлеуметтік-экономикалық) салалық пәндері – рекреациялық география және туризм географиясы; 2) туризм географиясының терминологиясы мен ұғымдары; 3) туризм географиясы ғылым ретінде. Туризм географиясының зерттеу объектісі, пәні, әдістері; 4) ЮНВТО қабылданған саяхатшы тұлғалардың схемасы; 5) қазіргі заман туризмінің

жіктелуі.

Екінші бөлім, туристік пайдалану және туристік аумақты рекреациялық аудандастыру негіздеріне арналған. Ол мынадай маңызды мәселелерді қамтиды: 1) туризмді дамытудың алғышарттары, туристік-рекреациялық ресурстар және әлеует; 2) аумақты туристік-рекреациялық пайдалану және бағалау; 3) туризм және табиғатты қорғау, туристік-рекреациялық сыйымдылықты зерттеу мәселелері; 4) табиғат үшін туризмнің оң және теріс мәні, қоғам және экономика; 5) рекреациялық және туристік аумақтық білім беру, аудандастыру.

Үшінші бөлімі, туризм негіздерін экономика саласы ретінде қарастырады. Оқу материалы мынадай тақырыптарға бөлінеді: 1) туризм қоғамдық-шаруашылық жүйе ретінде. Туризм индустриясы және туристік саланың ерекшеліктері; 2) туристік нарық және шаруашылық; 3) туризм маркетингі және туристік қызмет көрсету сапасы; 4) туризм менеджменті және туристік қызмет көрсету нарығын дамытуды мемлекеттік реттеу; 5) халықаралық туризм және оның дамуының қазіргі тенденциялары.

Оқу құралындағы тәжірибелік жаттығулардың құрылымы бірдей және келесі негізгі элементтерді қамтиды: мақсат; қысқаша түсініктеме; негізгі міндеттер; нұсқаулар; әдебиеттер тізімі. «?» белгісі графикалық және кестелік нысандарда нақты жауапты енгізу керек дегенді білдіреді. Тәжірибелік сабаққа қойылған сілтемелер әдебиет көздерінің библиографиялық сипаттамалары болып табылады және көбінесе тік жақшалармен аяқталады – [...]. Олар тапсырманы дұрыс орындау үшін студенттің оқуы керек нақты беттерін көрсетеді.

Оқу құралы А.С. Кусков, В.Л. Голубаева және Т.Н. Одинцованың авторлық толықтырулары бар негізгі термин глосарийлерімен, сондай-ақ студенттерге арналған жоспар және диссертациялық жоспар, тезистік-жоспар дайындау бойынша нұсқаулықтармен аяқталады.

Оқу құралы Қазақстан Республикасының білім стандарттарына сәйкес дайындалды және «Туризм» бакалавриат мамандығының студенттеріне арналған. «Туризм» мамандығы бойынша дайындалу үшін қолдануға, туризмге байланысы бар пәндерді зерттеуге, студенттерге қосымша мағлұмат және әдебиет көзі ретінде қолдануға ұсынылады. Оқу құралының материалдарын университеттер мен колледждердің оқытушылары, сондай-ақ қонақжайлылық пен туризм мамандарын дайындайтын ұйымдар мен мекемелердің оқу үрдісінде пайдаланылады. Сонымен қатар, оқу құралын туризм негіздерін меңгергісі келетін кез-келген жеке тұлға, қонақжайлылық пен туризм саласында жұмыс істейтін менеджерлер және туристік мәселелерді шешуге қызығушылық танытатын қызметкерлер пайдалануы мүмкін.